

Rocov Fryslân

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	3
2. Organisatie	3
3. Adviezen	3
4. Overleg op regionaal en landelijk niveau	8
5. Afkortingen	9

1. Inleiding

Stichting Rocov Fryslân is een platform van doelgroeporganisaties en individuele reizigers, opgericht in 2003, dat vanuit de specifieke kennis en ervaring van de reizigers adviseert over de kwaliteit van uitvoering van het regionale openbaar vervoer in Fryslân. De stichting beoogt een platform te zijn waarin de reizigersbelangen van alle doelgroepen in het openbaar vervoer worden vertegenwoordigd. De werkzaamheden van het Rocov bestaan primair uit het voeren van overleg en het uitbrengen van advies over veranderingen in het regionale openbaar vervoer die van belang zijn voor de reizigers.

In 2024 was de bestuurssamenstelling van het Rocov:

- Willem Albert Roos, voorzitter.
- Hilda Snippe, lid namens de Werkgroep Toegankelijkheid Leeuwarden.
- Kees Mourits, lid namens de Fietzersbond.
- Anton Meijerman, lid namens SFO.
- Sybren Visser, lid namens Rover.

Het bestuur werd in 2024 ondersteund door Rinny Toornstra (notuliste) en Sjouke de Boer (ambtelijk secretaris).

Inspraak Waddenveren

Rocov Fryslân faciliteerde in 2024 de consumentenplatformen Waddenveren Oost en West. Het Rocov heeft hierover afspraken gemaakt met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en met de rederijen Doeksen en Wagenborg. De consumenteninspraak op de Waddenverenconcessies maakt geen onderdeel uit van de verslaglegging in dit jaarverslag.

Projecten

In 2024 is het Rocov gestart met een onderzoek naar de aanwezigheid en de staat van de haltevoorzieningen in Fryslân. Het project loopt door in 2025.

3. Adviezen

Kerntaak van het Rocov is het uitbrengen van adviezen aan Arriva en Qbuzz en aan de provincie Fryslân over wijzigingen in de uitvoering van het openbaar vervoer die van invloed zijn op de reizigers. In 2024 heeft het Rocov over de onderstaande onderwerpen een advies uitgebracht.

Sociale veiligheid

Het Rocov heeft in een brief aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân zijn zorgen geuit over de toename van het aantal ernstige incidenten in het openbaar vervoer in 2022 ten opzichte van de periode van 2018 tot en met 2021. Zo vond 32,3% van de A1-incidenten, waarbij sprake is van mishandeling met letsel van personeel of reizigers, plaats in het jaar 2022. Ook het totaal aantal ernstige incidenten uit de categorie A was in 2022 hoger dan in de voorgaande jaren. Het Rocov heeft de provincie verzocht er bij de vervoerder op aan te dringen om meer effectieve maatregelen te nemen om de toename van met name de A1-incidenten aan te pakken, waardoor de sociale

veiligheidsbelevingen en het vertrouwen in het openbaar vervoerssysteem worden verbeterd.

Vervoerplan Arriva

Het Rocov heeft gereageerd op het concept-Vervoerplan 2024 van Arriva.

Door de inzet van extra financiële middelen vanuit de provincie Fryslân, voortkomend uit de motie Bikker, was er uitbreiding mogelijk van de busdienstregeling binnen de lopende overbruggingsconcessie. Arriva had in het Vervoerplan een voorstel gedaan voor de concrete invulling van deze uitbreiding, gebaseerd op de uitgangspunten:

- Versterken van kansrijke HOV-verbindingen.
- Versterken van de ketenmobiliteit van bus en trein.
- Extra ritten op het platteland.
- Uitbreiding van de bedieningsperioden.

Het Rocov was zeer ingenomen met deze positieve impuls voor het openbaar vervoer en adviseerde dan ook positief op het uitgewerkte voorstel. Daarin zaten veel verbeteringen voor de reiziger. Het Rocov adviseerde Arriva de verruiming van het ov-aanbod in de marketing uit te buiten om zo het negatieve sentiment rond het openbaar vervoer (de verschraling, de uitval, de tarieven) om te zetten in een nieuw perspectief.

Verdwijning bus uit binnenstad Leeuwarden

De gemeente Leeuwarden had de provincie gevraagd om de route van buslijn 6 per 31 maart 2024 te verleggen van het Ruiterskwartier naar de Westersingel. De gemeenteraad had op 24 januari 2024 het Uitvoeringsprogramma Binnenstad vastgesteld. Een onderdeel daaruit was dat het Ruiterskwartier opnieuw zou worden ingericht met meer ruimte voor groen en terrassen en zonder busroute. De wethouder van de gemeente was in de veronderstelling dat het Ruiterskwartier al niet meer als busroute werd gebruikt, met uitzondering van de Vlinder.

Het Rocov was verbaasd dat de provincie ingestemde met het verleggen van de route van lijn 6 naar de Westersingel. Als compensatie voor het wegvallen van buslijn 6 zou de Vlinder in de binnenstad vanaf 31 maart ook op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag vanaf 12.00 uur gaan rijden. Het Rocov was het niet eens met deze wijziging in het Vervoerplan en heeft per brief gereageerd. Het Rocov had betrokken moeten worden voordat dit besluit werd genomen. Temeer omdat er in een eerder overleg tussen de gemeente Leeuwarden, de provincie en het Rocov was afgesproken dat buslijn 6 in ieder geval gedurende heel 2024 nog via het Ruiterskwartier (langs de Harmonie) zou blijven rijden, met uitzondering van enkele ritten in de late avonduren. Daarnaast zou, bij wijze van experiment, een Vlinder worden ingevoerd als aanvullende ontsluiting van de binnenstad.

Tijdelijke extra stop van de sneltrein Groningen-Leeuwarden op station Zuidhorn

De Gedeputeerde Staten van Groningen hebben aan de provincie Fryslân het voorstel voorgelegd om in de dienstregeling van de sneltrein Groningen-Leeuwarden op station Zuidhorn tijdelijk een extra stop in te plannen, gedurende de ombouw van het Julianaplein. Het ging hierbij om drie ritten in de ochtendspits en drie ritten in de middagspits in de periode van 25 maart tot en met 19 juli 2024. Het Rocov was gevraagd

te reageren op dit voorstel. Het Rocov had begrip voor de maatregel om Groningen bereikbaar te houden tijdens de werkzaamheden aan het Julianaplein door mensen te stimuleren om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer. Maar tegelijkertijd vond het Rocov dat de extra stops van de sneltrein in Zuidhorn niet meer risico op vertragingen mochten geven, waardoor de overstap in Leeuwarden op de Intercity's en op de Arriva-trein naar Harlingen-Haven onder druk zou komen te staan. Het Rocov adviseerde positief op het voorstel, mits de dienstregeling nog voldoende robuust zou blijven en de overstap in Leeuwarden niet in gevaar zou komen.

Vragen naar aanleiding van het Regionaal Mobiliteitsplan

Het Rocov heeft in juli 2022, net als veel andere partijen, gereageerd op het ontwerp-Regionaal Mobiliteitsplan (RMP). In 2024 verscheen daarop het RMP 1.0 en een uitvoeringsprogramma. Het Rocov had naar aanleiding daarvan nog een aantal vragen en opmerkingen en heeft die per brief voorgelegd aan de provincie. De provincie heeft daarop eveneens per brief gereageerd.

Vervoerplan Noordelijke Lijnen

Het Rocov heeft gereageerd op het concept-Vervoerplan 2025 van de Noordelijke treindiensten. De treindienstregeling zou daarin vrijwel ongewijzigd blijven omdat pas in de zomer van 2025 de verbouwing van station Groningen gereed zou zijn en ook omdat de Friesenbrücke in december 2024 nog niet in gebruik genomen kon worden. Arriva had aangegeven dat de ombouw van station Groningen van kopstation naar doorstroomstation wel gevolgen zou hebben voor de dienstregeling. Deze ombouw zou worden afgerond tijdens een buitendienststelling van 17 mei tot en met 6 juli 2025. De nieuwe dienstregeling zou daarom op 7 juli 2025 ingaan.

Voor het Rocov was het grootste knelpunt het vervallen van de aansluiting van de RE1 op de IC van de NS in Leeuwarden. Die aansluiting was al erg krap, maar in de plannen van de NS werd, omwille van de robuustheid van hun eigen dienstregeling, de vertrektijd van de IC in Leeuwarden met één minuut vervroegd en de aankomst met één minuut vertraagd. Daardoor verviel de aansluiting tussen de RE1 en de IC in Leeuwarden.

Het Rocov vond dit voor de Friese reizigers een erg negatieve ontwikkeling. Op een belangrijk knooppunt als station Leeuwarden horen de overtaptijden van de IC en de sneltrein op elkaar te zijn afgestemd. Het Rocov adviseerde dan ook aan Arriva om alles in het werk te stellen om deze aansluiting te behouden.

MKBA dubbelspoor Dronryp Franeker

Het Rocov heeft positief gereageerd op het voornemen van de provincie om onderzoek te doen naar de aanleg van dubbelspoor tussen Dronryp en Franeker. Deze spooraanpassing zou het reizen op dit traject verbeteren doordat er minder vertragingen zouden gaan optreden en doordat de capaciteit kon worden verhoogd. Voor de reizigers was dit een gunstige ontwikkeling.

Beleidskader Mobiliteit Leeuwarden

Het Rocov heeft gereageerd op het beleidskader Mobiliteit van de gemeente Leeuwarden en vroeg daarbij aandacht voor de bereikbaarheid van de binnenstad van Leeuwarden

met het openbaar vervoer. Het Rocov vond dat iemand die met een stadsbus vanuit de wijken naar het centrum wil reizen bedrogen uitkwam. De stadsbussen verdwenen uit het centrum, waardoor de bereikbaarheid, bruikbaarheid en toegankelijkheid van de binnenstad voor mensen met een beperking onder druk kwam te staan. Het Rocov stelde voor om in het centrum een frequent rijdend en toegankelijk openbaar vervoersysteem te implementeren, waardoor er minder invalidenparkeerplaatsen nodig zouden zijn en er minder Wmo-taxi's hoeven worden ingezet.

Concessiewijziging van wege uitkering Bikkergelden

De provincie heeft aan het Rocov gevraagd om in te stemmen met een concessiewijziging die noodzakelijk was om de Bikkergelden aan de vervoerder te kunnen uitkeren. Het ging om een technische wijziging die nodig was om een aantal zaken te kunnen formaliseren waar de reiziger inmiddels voordeel van had. Het verzoek aan het Rocov was om af te zien van het adviesrecht. Het Rocov ging akkoord met het verzoek.

Vervoerplan Qbuzz

Qbuzz heeft het Vervoerplan 2025 voorgelegd aan het Rocov en daarop een toelichting gegeven. Het Rocov was in algemene zin positief over het aanbod in het nieuwe vervoerplan, daarin zaten veel nieuwe reismogelijkheden.

Het Rocov had nog wel een aantal kanttekeningen bij de uitwerking van het vervoerplan, bijvoorbeeld rond de bereikbaarheid van de binnenstad van Leeuwarden, de introductie van nieuwe productformules en de routes van enkele buslijnen.

Bereikbaarheid van de binnenstad van Leeuwarden

Het Rocov heeft in een brief aan de gemeente Leeuwarden zijn zorgen geuit over de slechte bereikbaarheid van de binnenstad van Leeuwarden voor mensen met een beperking. Buslijn 6, de lijn die de binnenstad bediende en via het Ruiterskwartier reed, werd op 31 maart 2024 verlegd naar de Westersingel. Dit tegen eerder gemaakte afspraken in. Om de binnenstad bereikbaar te houden werd de Vlinder ingezet, een toegankelijke bus voor 8 personen. Deze Vlinder was een productformule van Arriva waarvan maar weinig gebruik werd gemaakt. Het Rocov had eerder al aan Arriva gevraagd om meer bekendheid te geven aan de Vlinder, om dit reisproduct tot een succes te maken, maar het Rocov kreeg de indruk dat Arriva er weinig energie meer in stak. In december 2024 zou de busconcessie overgaan naar Qbuzz. Qbuzz had al aangegeven de Vlinder niet te gaan voortzetten. Voor mensen die zijn aangewezen op toegankelijk openbaar vervoer om de binnenstad van Leeuwarden te bereiken werden de reismogelijkheden erg onoverzichtelijk en onduidelijk.

Kwaliteit en betaalbaarheid van het regionale openbaar vervoer

Het Rocov heeft een brief gestuurd aan de leden van de Vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat in de Tweede Kamer. Het Rocov maakte zich ernstige zorgen over de kwaliteit en de betaalbaarheid van het regionale openbaar vervoer. In het regeerprogramma van 13 september 2024 stond: *"We willen het openbaar vervoer verbeteren in het landelijk gebied. We maken bestuurlijke afspraken met de*

medeoverheden die hierover gaan. Onze inzet is dat belangrijke busverbindingen tussen dorpskernen blijven bestaan en het OV in heel Nederland betrouwbaar en betaalbaar is."

In de praktijk bleek dat daarvoor geen geld was gereserveerd en dat er juist bezuinigd zou worden. Het Rocov vroeg aandacht voor de dreigende verschraling van het regionale openbaar vervoer en verzocht de Kamercommissie om bij het kabinet opheldering te vragen over hoe en met welke middelen zij hun doel, de instandhouding van de belangrijke busverbindingen tussen dorpskernen en de betrouwbaarheid en de betaalbaarheid van het openbaar vervoer in Nederland, wilden gaan realiseren.

Waddenpromenade Harlingen

Het Rocov heeft contact gezocht met de gemeente Harlingen vanwege hun plannen voor de realisatie van een nieuwe Waddenpromenade. De gemeente Harlingen had het voornemen om de Waddenpromenade ingrijpend te vernieuwen omdat de bestaande promenade niet meer voldeed aan de eisen van deze tijd en omdat het toenemende toerisme naar de Waddeneilanden soms voor chaotische verkeerssituaties zorgde. Het Rocov vroeg aandacht voor de reizigersstromen van en naar de Veerterminal. De looproute van de veerdienstterminal naar station Harlingen-Haven is een belangrijke schakel in de reisketen voor reizigers van en naar de Waddeneilanden. Het Rocov adviseerde bij de herinrichting van de promenade rekening te houden met de reizigersstromen en veilige looproutes te creëren tussen station en veerterminal, die voldoen aan de richtlijnen voor toegankelijkheid en sociale veiligheid.

Tarievenplan 2025 Qbuzz

Qbuzz heeft het tarievenplan 2025 voorgelegd aan het Rocov. Vanuit het Bestek en het PvE was vastgelegd dat Qbuzz de kaartsoorten en de tariefstructuur uit 2024 geheel diende over te nemen. Qbuzz zou daarom voor 2025 alleen een indexering toepassen conform de Lti. Het Rocov adviseerde hierover positief.

Het Rocov vroeg Qbuzz bij de introductie van OVpay en de migratie naar een nieuw producten- en tarievenhuis (voorzien voor 2026) te streven naar een sterke vereenvoudiging van het productaanbod en ook naar uniformering van de producten en afstemming daarvan met andere vervoerders. Het Rocov vond dat het tariefsysteem in het openbaar vervoer nodeloos complex was geworden, waardoor dit een drempel zou opwerpen voor mensen die niet digitaal vaardig zijn en ook een barrière zou zijn voor nieuwe reizigers. Verder adviseerde het Rocov aan Qbuzz er naar te streven om geen dubbel opstaptarief te rekenen bij de overstap tussen bus en regionale trein.

Treintarieven 2025 Noordelijke lijnen

Arriva heeft een voorstel voorgelegd aan het Rocov voor de reizigerstarieven in 2025 van de concessie Noordelijke lijnen. Daarin zouden de treintarieven worden verhoogd met de index van het landelijk hoofdrailnet (6%) en de gecombineerde regionale bus- en treinproducten met de Lti (3,34%). Arriva had daarnaast aangegeven dat er per 15 december 2024 geen dubbel opstaptarief zou worden gehanteerd als een reiziger vanuit de busconcessies GD en Fryslân overstapt op een trein van de Noordelijke lijnen. Het Rocov ging akkoord met het voorstel.

Tariefactie

De provincie Fryslân heeft aan het Rocov het plan voorgelegd om met ingang van de nieuwe concessie een tariefactie te houden. Reizigers die in- en uitchecken met hun bankpas of bankapp kregen in de periode van 15 december 2024 tot en met 5 januari 2025 50% korting op hun reguliere ritprijs. Het Rocov vond dit een goed initiatief en adviseerde positief op het voorstel.

4. Overleg op regionaal en landelijk niveau.

Bestuursvergadering Rocov en ambtelijk overleg

In 2024 zijn er 10 bestuursvergaderingen gehouden van het Rocov. Daarvan werden er 9 voorafgegaan door het ambtelijk overleg met de vaste contactambtenaren van de Provincie. In deze overleggen werden de relevante ontwikkelingen in het openbaar vervoer besproken en werden reacties voorbereid op de adviesaanvragen.

Overleg met vervoerders

In 2024 is er met enige regelmaat overleg geweest met Qbuzz en Arriva over ontwikkelingen in de dienstuitvoering, zoals de aanvang van de nieuwe concessie, de vervoerplannen voor het komend jaar en de voortgang van de introductie van OVpay.

Werkgroep Rocovs

De landelijke werkgroep van de Rocovs heeft in 2024 vier keer een overleg gehad. In deze werkgroep werden de standpunten en adviezen voorbereid die door de gezamenlijke Rocovs zijn uitgebracht, zoals het jaarlijkse terugkerende advies over de landelijke tariefindexatie. Andere thema's die daar zijn besproken waren: De wijzigingen in het landelijk tarievenkader; de ontwikkelingen rond de ov-tarieven en de studenten ov-kaart; de inzet van de Bikkergelden; de voortgang van OVpay; de effecten van stedelijke verkeerscirculatieplannen op het ov; de toename van de problemen bij een concessiewisseling.

Voorzittersoverleg

De voorzitters van de Rocov's hebben in 2024 enkele keren een overleg gehad over de landelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor het regionale openbaar vervoer. Daarnaast was dit overleg bedoeld voor uitwisseling van kennis en ervaring vanuit de verschillende regio's. De voorzitter van het Rocov maakte deel uit van dit overleg.

Andere overleggen waarbij het Rocov betrokken was in 2024

- Noordelijke OV- en Spoortafel, zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg.
- Deelname aan consumentenplatform Waddenveren Oost en West.
- Regionaal Mobiliteits Programma (RMP).
- Deelname aan relevante cursussen en seminars.

5. Afkortingen

- Bp Besluit personenvervoer.
- DO Decentrale overheid.
- SFO Stichting Friese Ouderenbonden.
- Lti Landelijke tariefindex.
- Cpi Consumentenprijsindex.
- LTK Landelijk tarievenkader voor de regionale tarieven.
- PvE Programma van Eisen.
- Novb Nationaal ov-beraad.
- RMP Regionaal Mobiliteitsplan.
- ROCOV Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer.
- ROVER (vereniging) Reizigers openbaar vervoer.
- OV Openbaar vervoer.
- Dova Decentraal overleg vervoersautoriteiten.
- ESGLExtra Sneltrain Groningen Leeuwarden.
- HOV Hoogwaardig openbaar vervoer.
- TML Treinreizen met Locatiebepaling.
- EMV Eurocard/Mastercard/Visa.
- ZoWad Concessie Zuidoost-Fryslân en de Waddeneilanden Ameland, Terschelling en Vlieland.